

Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Београд, 17.02.2012.

**ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ПРЕГЛЕД И ОЦЕНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
КОЈУ ЈЕ МР ВЛАДАН ПАВЛОВИЋ ПРЕДАО ПОД НАСЛОВОМ
„ГРАДИЈЕНТНОСТ У СИНТАКСИЧКИМ КОНСТРУКЦИЈАМА
У ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ“**

I – ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Орган који је именовао Комисију:

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 21.12.2011. године донело је Одлуку (бр. 3845/1) о образовању Комисије за преглед и оцену докторске дисертације коју је мр Владан Павловић предао под насловом „Градијентност у синтаксичким конструкцијама у енглеском језику“

2. Састав Комисије:

- 1) др Катарина Расулић, доцент, ужа научна област Англистика (предмет Енглески језик), Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику, изабрана у звање 21. маја 2003. године, датум последњег избора: 8. јул 2008. године
- 2) др Ивана Трбојевић Милошевић, доцент, ужа научна област Англистика (предмет Енглески језик), Филолошки факултет Универзитета у Београду, Катедра за англистику, изабрана у звање 17. септембра 1999. године, датум последњег избора: 29. јун 2010. године
- 3) др Биљана Мишић Илић, редовни професор, ужа научна област Англистичка лингвистика (предмети Савремени енглески језик и Синтакса), Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Департман за англистику, изабрана у звање 30. марта 2009. године

II – ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме
Владан, Обрен, Павловић
2. Датум рођења, општина, република
16.09.1978, Ниш, Србија
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе
21.01.2007, Филолошки факултет, Београд
„Синтаксичко-семантичка анализа конструкција са глаголима сложене прелазности у енглеском језику“
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука
Магистар филолошких наука (наука о језику – енглески језик)

III – БИОГРАФИЈА И БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Мр Владан Павловић рођен је 16.09.1978. године у Нишу, где је завршио основну школу и гимназију (носилац Вукове дипломе и у гимназији ученик генерације). Дипломирао је 2001. године на Студијској групи (данас Департману) за англистику Филозофског факултета Универзитета у Нишу, са просечном оценом 9,70. Исте године уписао је постдипломске (магистарске) студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду (смер: Наука о језику) и у року положио предвиђене испите са просечном оценом 10,00. Магистрирао је 21.01.2007. године одбранивши магистарску тезу под називом „Синтаксичко-семантичка анализа конструкција са глаголима сложене прелазности у енглеском језику“ (ментор доц. др Катарина Расулић). Маја 2007. године пријавио је докторску тезу под називом „Градијентност у синтаксичким конструкцијама у енглеском језику“ на Филолошком факултету у Београду. Научно-наставно веће Филолошког факултета у Београду је новембра 2007. године прихватило с позитивном оценом Извештај Комисије за одобрење теме за израду поменуте докторске дисертације и за ментора одредило доц. др Катарину Расулић, а Веће научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду дало је сагласност на предлог теме поменуте дисертације Одлуком 05 бр. 612-1203/109/07 од 11.2.2008. године.

Похађао је Летњу школу посвећену англо-америчкој књижевности XX века на Универзитету у Единбургу, у Великој Британији, 2001. године и Летњу школу из области генеративне граматике (*Eastern Generative Grammar (EGG) Summer School*) на Одсеку за англистику Универзитета у Вроцлаву, у Пољској, 2005. године.

Током 2002. године радио је као професор енглеског језика у Средњој економској школи у Нишу и приватној школи за стране језике *Speak Up* у Нишу. Од 2003. године ради на Департману за англистику Филозофског факултета у Нишу, и то најпре као асистент-приправник (до 2008. године), а потом и као асистент. Тренутно је ангажован на следећим предметима: *Увод у студије енглеског језика*, *Синтакса 1*, *Савремени енглески језик 6 (превођење)*, *Синтакса 2 – Основе трансформационо-генеративне синтаксе* (сви на основним академским студијама), и предмету *Контрастивна анализа* (на мастерским академским студијама). Раније је био ангажован и на предметима *Енглески језик 3 и 4 – превођење* и *Савремени енглески језик 4 – превођење*. Мр Владан Павловић увек је имао одличан успех на студентским евалуацијама. С тим у вези, посебно се истиче академска 2008/09. година, када је био један од укупно двоје запослених из редова наставника и сарадника Филозофског факултета у Нишу (од укупно око 170) који је у вези са свим питањима из упитника датог у оквиру студентке евалуације оцењен позитивно.

Поред наставног и научног рада, мр Владан Павловић обавља или је обављао следеће (стручно-)административне послове на Филозофском факултету у Нишу: од 2008. године је секретар Удружења англиста Србије (УАС) (националне подружница организације ESSE – *European Society for the Study of English*) (изабран на Скупштини датог удружења); 2010, 2007. и 2004. године био је члан Комисије за припрему, организовање и спровођење пријемног испита на Департману за англистику Филозофског факултета у Нишу; током академске 2010/11. и 2008/09. године био је преводилац диплома и додатака дипломама на енглески језик на Филозофском факултету у Нишу; током 2008. године био је члан Комисије за контролу квалитета Филозофског факултета у Нишу; током 2007. године био је секретар Конференције *Језик, књижевност, политика*, коју је организовао Департман за англистику Филозофског факултета у Нишу; током 2006. године био је секретар *Интеркатедарске конференције англистичких катедри*, коју је организовао Департман за англистику

Филозофског факултета у Нишу; током академске 2005/06. и 2004/05. године био је секретар Студијске групе (данас Департмана) за англистику.

Члан је Удружења англиста Србије (чији је и секретар), Европског друштва англиста ESSE (*European Society for the Study of English*) и Друштва примењених лингвиста Србије (ДПЛС).

До сада је објавио следеће радове у зборницима и часописима:

1. Павловић, В. (2011): „О неким аспектима односа између језика и националног идентитета – поглед из лингвистичке перспективе“. У: М. Божић, Љ. Митровић, Г. Стојић (ур.) *Традиција, модернизација и идентити – место традиције и модернизације у различитим концепцијама и стратегијама развоја земаља у транзицији (Међународна научна конференција)*. Ниш: Филозофски факултет, Центар за социолошка истраживања. стр. 667–674.
2. Pavlović, V. (2011): "Newspaper Cartoons Related to the Current Serbian Political Scene from the Perspective of the Conceptual Blending Theory". In: *ELLSSIR Proceedings, International Conference to Mark the 80th Anniversary of the English Department – English Language and Literature Studies: Image, Identity, Reality*, Tomović, N. and J. Vujić (eds), Belgrade: Faculty of Philology, University of Belgrade. Vol. 1, стр. 223–235.
3. Pavlović, V. (2010): "Cognitive Linguistics and English Language Teaching at English Departments", *Facta Universitatis*, Vol. 8, No. 1, стр. 79–90. (<http://facta.junis.ni.ac.rs/lal/lal201001/lal201001-07.pdf>)
4. Павловић, В. (2009): „Чекај ме док не дођем – конструкциона граматика и један случај када конструкција са не у српском језику нема (право) негативно значење“. *Примењена лингвистика*, бр. 10. стр. 129–140.
5. Pavlović, V. (2009): "Verb Complementation – A Classification Convention Reconsidered". In : *Reconsidering Conventions: Essays on Language and Literature* (ed. М. Кнежевић/А. Никчевић Батричевић). Никшић: Филозофски факултет, стр. 52–64.
6. Павловић, В. (2007): „Теорија појмовне интеграције и политика: неколико духовитих примера“. *Конференција Језик, књижевност, политика, Ниш 2007 - Зборник радова*. Ниш: Филозофски факултет. стр. 135–150.
7. Павловић, В. (2007): „Конструкциона граматика и могућности њене примене у настави страних језика“. *Примењена лингвистика* (7). стр. 79–88.
8. Мишић Илић, Б. / В. Павловић (2007): „Лингвистички модели и настава енглеског језика на студијским групама за англистику“. *Интеркатедарска конференција англистичких катедри Ниш 2006 – Зборник радова*. Ниш: Филозофски факултет. стр. 191–206.
9. Pavlović, V. (2005): "Multiple Analysis and Gradience in *N1 TrV N2 to V N3* Constructions in English". *Facta Universitatis*, Vol. 3. No. 2, стр. 259–272. <http://facta.junis.ni.ac.yu/facta/lal/lal2005/lal2005-11.pdf>;
10. Павловић, В. / Б. Мишић Илић / В. Џонић (2005): „Именоване појма град у српском, руском и енглеском језику“, *Град у језику, књижевности и култури* (ур. Б. Чубровић *et al.*), Београд: Philologia / Филолошки факултет, стр. 133–146;
11. Павловић, В. (2004): „Један предлог за унапређење наставе превођења“, *Примењена лингвистика* (ур. Д. Точанац и М. Јовановић), ЈДПЛ/Филозофски факултет: Нови Сад, 5, стр. 78–89.

Радови у штампи:

1. Pavlović, V. (in press): "Some Pseudo-Passive Constructions in English from the Perspective of Diachronic Change". Рад представљен на међународној конференцији *Језик, књижевност, промене*, одржаној априла 2010. године, у организацији Департмана за англистику Филозофског факултета у Нишу (рад је прихваћен за штампање у зборнику *Challenging Change: Literary and Linguistic Responses*, који издаје *Cambridge Scholar Publishing*, а чије се објављивање очекује у првој половини 2012. године).
2. Pavlović, V. (in press): *The Importance of Syntactic Constructions in Communicating Meaning – The View Taken by Construction Grammar*. Рад представљен на међународној конференцији *Језик, књижевност, комуникација*, одржаној априла 2011. године, у организацији Департмана за англистику Филозофског факултета у Нишу.
3. Pavlović, V. (in press): "The Attitude of the Far-Right Organizations in Serbia towards the Relation between Language and National Identity". Рад представљен на конференцији *Identity in the Era of Globalization and Europeanization*, одржаној 3. и 4. новембра 2011. године на Филозофском факултету Универзитета Св. Кирило и Методије у Скопљу, у Македонији.
4. Pavlović, V. (in press): "The Concept of Raising in Generative and Cognitive Grammar". Рад представљен на конференцији насловљеној: *21st Conference on British and American Studies*, одржаној на Департману за англистику Универзитета у Темишвару, у Румунији, од 19. до 21. маја 2011. године.

Објављени преводи мр Владана Павловића укључују резимее већег броја научних радова у зборницима, као и део монографије *Балкан у вртлогу транзиције (закључна разматрања из студија геокултуре развоја Балкана и социологије регионалних промена)*, Љубиша Р. Митровић (превод: Драгана Машовић, Владан Павловић). Филозофски факултет, Институт за социологију: Ниш, 2006.

Мр Владан Павловић један је од истраживача на пројекту *Традиција, модернизација и национални идентитети у Србији и на Балкану у процесу европских интеграција*, којим руководи др Љубиша Митровић, професор емеритус Филозофског факултета у Нишу и који финансира Министарство просвете и науке Републике Србије (2011–2014). Поред наведеног научног пројекта, Владан Павловић учествује или је учествовао и у следећим стручним пројектима: TEMPUS пројекат REFLESS (*Reforming Foreign Language Studies in Serbia*), којим руководи Филолошки факултет у Београду (2010–2013); пројекат *Провера језичке компетенције на нивоу Б2 заједничког европског оквира за језике*, чији су реализатори били Филозофски факултет у Нишу, Филолошки факултет у Београду и Филозофски факултет у Новом Саду (2003–2004); пројекат *Интеркатедарско повезивање: реформа студија енглеског језика у складу са захтевима реформе школства у Србији (Методика наставе енглеског језика и Енглески језик)*, чији су реализатори били Филозофски факултет у Нишу, Филолошки факултет у Београду и Филозофски факултет у Новом Саду (2003–2004); пројекат *Стандардизација начина евалуације знања и вештина студената англистике и достигнутих нивоа језичке компетенције и методичке обучености*, који је изводила Катедра за енглески језик Студијске групе за англистику Филозофског факултета у Нишу (2002–2003). Учествовао је и у реализацији програма сталног стручног усавршавања наставника, васпитача, стручних сарадника и директора за шк. 2010/11. годину у организацији Завода за унапређење васпитања и образовања Републике Србије (назив програма: *Ученици као наставници: метафора у учионици*).

IV – НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

„Градијентност у синтаксичким конструкцијама у енглеском језику“

V – ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација мр Владана Павловића под насловом „Градијентност у синтаксичким конструкцијама у енглеском језику“ има 599 страна и састоји се од следећих делова:

I – УВОД (1–43)

- 1.1 Предмет рада
- 1.2 Циљеви рада
- 1.3 Одабир конструкција које се проучавају
- 1.4 Дефинисање конструкција које се проучавају
  - 1.4.1 Конструкција типа *N1 V N2*
  - 1.4.2 Конструкција типа *N1 V N2 to-inf. cl.*
  - 1.4.3 Конструкција типа *be (umd.) + облик на –ed*
- 1.5 Корпус
  - 1.5.1 Увод
  - 1.5.2 Образовање корпуса за проучавање сваке од датих конструкција

II – ТЕОРИЈСКО-МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР (44–246)

- 2.1 Преглед литературе у вези са појмом градијентности
  - 2.1.1 Увод
  - 2.1.2 Виђење категоризације у филозофији
  - 2.1.3 Виђење категоризације у когнитивној лингвистици (и когнитивној науци)
  - 2.1.4 Виђење градијентности на граматичком нивоу језичке структуре
  - 2.1.5 Критички осврти на ставове о градијентности
- 2.2 Преглед литературе у вези са конструкцијама које се обрађују
  - 2.2.1 Преглед литературе у вези са конструкцијом типа *N1 V N2*
  - 2.2.2 Преглед литературе у вези са конструкцијом типа *N1 V N2 to-inf.cl.*
  - 2.2.3 Преглед литературе у вези са конструкцијом типа *be (umd.) + облик на –ed*
- 2.3 Метод рада
  - 2.3.1 Увод
  - 2.3.2 Критеријуми коришћени у анализи

III – АНАЛИЗА (247–503)

- 3.1. Анализа конструкције типа *N1 V N2*
  - 3.1.1 Класификација корпусног материјала
  - 3.1.2 Табеларни приказ реаговања класификованих група корпусног материјала на представљене критеријуме
  - 3.1.3 Анализа и дискусија
- 3.2 Анализа конструкције типа *N1 V N2 to-inf. cl.*
  - 3.2.1 Класификација корпусног материјала
  - 3.2.2 Табеларни приказ реаговања класификованих група корпусног материјала на представљене критеријуме
  - 3.2.3 Анализа и дискусија
- 3.3 Анализа конструкције типа *be (umd.) + облик на –ed*
  - 3.3.1 Класификација корпусног материјала
  - 3.3.2 Табеларни приказ реаговања класификованих група корпусног материјала на представљене критеријуме

3.3.3 Анализа и дискусија

IV – ЗАКЉУЧАК (504–589)

4.1 Закључна разматрања везана за представљене индивидуалне анализе конструкција

4.1.1 Закључна разматрања везана за анализу конструкције типа *N1 V N2*

4.1.2 Закључна разматрања везана за анализу конструкције типа *N1 V N2 to-inf. cl.*

4.1.3 Закључна разматрања везана за анализу конструкције типа *be (umđ.) + облик на –ed*

4.2 Општа закључна разматрања

СПИСАК ИЗВОРА ГРАЂЕ (590)

БИБЛИОГРАФИЈА (590-599)

VI – ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У овој докторској дисертацији испитује се појам градијентности у примени на синтаксички ниво структуре енглеског језика. У питању је појам који, у најкраћем, подразумева неодређеност граница и асиметричност унутрашње структуре лингвистичких категорија. Полазећи од хипотезе да је градијентност у синтаксичким конструкцијама енглеског језика могуће и потребно систематски испитати на аналитичко-дескриптивном плану, те да анализа исцрпног корпуса језичког материјала везаног за синтаксички ниво језичке структуре у енглеском језику може значајније допунити и унапредити претходне увиде у природу градијентности у језику и лингвистици, аутор је спровео вишеслојно истраживање посматране појаве чији резултати представљају вредан допринос науци о језику на дескриптивном, методолошком и теоријском нивоу.

Анализа обухвата три типа синтаксичких конструкција у енглеском језику, који су представљени следећим општим структурним обрасцима: *N1 V N2* (нпр. *They camouflaged the vehicles/He broke his leg in two places*), *N1 V N2 to-inf.cl.* (нпр. *I can't bear you to think ill of me/We appointed a team leader to help with the organization of the teams*) и *be (umđ.) + облик на –ed* (нпр. *He was abducted in Europe by Israeli government agents / He was supposed to leave soon*). Овако формално одређене конструкције пажљиво су одабране као репрезентативне за испитивану појаву, утолико што су: предикативне, тј. јављају се на реченичном и клаузалном нивоу и као хијерархијски највише и синтаксичко-семантички изразито комплексне синтаксичке јединице пружају обиље материјала за анализу; на њих се у литератури у вези са појмом градијентности већ скретала пажња, али нису детаљније проучаване; међусобно су повезане на основу транзитивности и одликују се разноврсним и на различите начине испреплетаним синтаксичким и семантичким својствима, што пружа основу за целовитији увид у природу градијентности у језику.

Анализа је спроведена на изузетно обимном корпусу (укупно 36.583 примера), који је наменски сачињен за потребе овог истраживања на основу грађе из два репрезентативна електронска корпуса енглеског језика: *The British National Corpus – World Edition, version 2* (2000) и *Collins COBUILD Resource Pack* (2003). Корпус за анализу образован је веома систематично, уз исцрпан попис глагола који се јављају у испитиваним конструкцијама а који су потом за потребе анализе класификовани према семантичким критеријумима, што је уједно резултирало специфичном базом језичких података која се може даље применити у састављању референтне граматичке и речничке литературе везане за енглески језик.

У уводном делу дисертације јасно је одређен и образложен предмет истраживања, укључујући и прецизно дефинисање сваког од три типа конструкција на основу критичког промишљања релевантне литературе, детаљно је описан поступак образовања корпуса језичког материјала за анализу и утврђени су следећи циљеви истраживања: 1) свеобухватно представити појам градијентности у релевантној литератури; 2) путем квалитативне синтаксичке и семантичке синхронијске анализе исцрпног језичког материјала испитати валидност појма градијентности у примени на синтаксичке конструкције у енглеском језику; 3) значајније разрадити релевантан метод анализе и проверити утемељеност таквог метода у проучавању градијентности у датим конструкцијама (и на синтаксичком нивоу уопште); 4) на основу спроведене анализе извести одговарајуће закључке на теоријско-методолошком и аналитичко-дескриптивном плану; 5) сагледати резултате анализе из угла њихове могуће практичне примене и указати на могуће правце даљих истраживања у датој области.

У другом поглављу представљен је теоријски и методолошки оквир истраживања. Прва целина обухвата темељан преглед релевантне литературе везане за појам градијентности. Разматра се однос термина *градијентност*, *градијенција* и *градуелност* и образлаже се одабрано термиолошко решење, пореде се дефиниције и теоријске основе појма градијентности у релевантној литератури, и указује се на повезаност појмова градијентности и категоризације. Представљена су лингвистичка виђења градијентности на граматичком нивоу језичке структуре, филозофска и когнитивнолингвистичка виђења категоризације, као и критичка разматрања ставова о градијентности у лингвистици. На основу синтезе и критичког промишљања налаза претходних истраживача прецизира се обим и садржај појма градијентности у два појавна облика од значаја за истраживање: интеркатегоријална (међукатегоријална) градијентност и интракатегоријална (унутаркатегоријална) градијентност. У другој целини овог поглавља дат је свеобухватан преглед англистичке литературе (референтне граматике енглеског језика од почетка XX века, студије/монографије и радови) у вези са сваком појединачном конструкцијом која се у овој дисертацији испитује, уз указивање на сличности и разлике у виђењима различитих аутора. У трећој целини овог поглавља изложен је метод анализе примењен у истраживању, укључујући детаљан опис, објашњење и образложење синтаксичких и семантичких критеријума који су коришћени као инструменти анализе за сваку од испитиваних конструкција. Критеријуми вишеструке анализе прецизно су формулисани на основу претходних увида у природу испитиваних конструкција и природу градијентности, те на основу самосталних запажања аутора у вези са синтаксичким и семантичким понашањем датих конструкција, тако да узимају у обзир следеће: за конструкције типа *N1 V N2* – подложност пасивизацији и у оквиру тога могућност јављања јединице *N1* у предлошкој синтагми која прати предикатор у новонасталој конструкцији, могућност јављања јединице *N2* као одговора на питање, каузативност односа јединица *N1* и *N2*, семантичке улоге јединица *N1* и *N2*, референцијалност јединица *N1* и *N2* и динамичност значења управног глагола; за конструкције типа *N1 V N2 to-inf.cl.* – подложност пасивизацији, подизање објекта, смисленост и граматичност у случају изостављања инфинитивне клаузе, немогућност јављања сегмента *N2 to-inf.cl.* као одговора на питање, могућност да инфинитивна клауза постане фокус одговарајуће расцепљене реченице, синтаксичко-семантичке последице пасивизације сегмента *N2 to-inf.cl.*, семантичке улоге јединице *N1*, динамичност и специфичност значења главног глагола; за конструкције типа *be (umd.) + облик на -ed* – могућност трансформисања у одговарајућу активну конструкцију, синтаксичке и семантичке последице такве трансформације у вези са задржавањем субјекта, могућност динамичке интерпретације, могућност вршења објекатске функције у одговарајућој активној конструкцији,

семантичке улоге субјекта и предлошког објекта, могућност конверзије субјекта посматране конструкције у предлошки објекат одговарајуће активне конструкције, могућност прилошке модификације облика на *-ed*, могућност замене глагола другим копулативним глаголима и пасивност/активност значења конструкције. Примењени метод на иновативан начин интегрише и значајно допуњује раније увиде у синтаксичко-семантичко понашање испитиваних конструкција у енглеском језику и сам по себи представља вредан допринос овог истраживања целовитијем сагледавању синтаксе енглеског језика.

У трећем поглављу детаљно је представљена анализа за сваки тип конструкција понаособ на основу утврђених синтаксичких и семантичких критеријума који су представљени у претходном поглављу. У оквиру анализе за сваки тип конструкција најпре је извршена семантичка класификација глагола који се у посматраној конструкцији јављају у корпусном материјалу. Потом је испитано како конкретне реализације посматраних конструкција према класификованим групама глагола реагују на утврђене синтаксичке и семантичке критеријуме. За сваки тип конструкција резултати анализе представљени су одговарајућим табеларним прегледима, а начини реаговања испитиваних конструкција на утврђене критеријуме затим су темељно описани и објашњени са становишта градијентности. Код сва три типа конструкција утврђена је интракатегоријална градијентност, која се манифестује у томе да не постоји скуп синтаксичких и/или семантичких особина које све конструкције одређеног типа формалне реализације деле и које би биле потребне и довољне за дефинисање дате категорије, већ да унутар дате формалне реализације конструкције са различитим класама глагола имају релевантне синтаксичке и/или семантичке особине у различитим степенима (на пример, у оквиру конструкције типа *N1 V N2* на највећи број релевантних критеријума позитивно реагују реализације конструкција у којима се јављају перформативни глаголи, док конструкције са хипотетичким глаголима на више од половине критеријума реагују негативно; у оквиру конструкције типа *N1 V N2 to-inf.cl.* на највећи број релевантних критеријума позитивно реагују реализације конструкција у којима се јављају глаголи којима се изражава утицање да се нешто уради и глаголи којима се уводе индиректне заповести, док конструкције са глаголима који изражавају емоционална стања на све критеријуме реагују негативно; у оквиру конструкције типа *be (umd.) + облик на -ed* на највећи број релевантних критеријума позитивно реагују реализације конструкција у којима се јављају звучни глаголи, док конструкције са полумодалним глаголима на више од половине критеријума реагују негативно). Код конструкција типа *N1 V N2 to-inf.cl.* и *be (umd.) + облик на -ed* утврђена је и интеркатегоријална градијентност, која се манифестује у томе да конструкције исте формалне реализације могу припадати различитим категоријама (у првом случају у питању је неодређеност граница између монотранзитивних, дитранзитивних и комплексно-транзитивних конструкција, а у другом између пасивних и копулативних конструкција). Сprovedена анализа по ширини и дубини захвата у значајној мери надилази претходна истраживања сродне тематике, спроведена је доследно и систематично у целини и у нијансама, прегледно је приказана и поткрепљена добро аргументованом дискусијом.

У четвртном поглављу најпре се излажу закључна разматрања везана за извршену анализу сваког од три типа испитиваних конструкција понаособ. За сваки тип испитиваних конструкција постављени су модели одговарајућих градијената. Најпре је за сваки тип конструкција представљен градијент у виду линеарне графичке скале на којој су реализације конструкција са различитим групама глагола распоређене према степену позитивног, односно негативног реаговања на утврђене синтаксичке и семантичке критеријуме. Затим је за сваки тип конструкција додатно разрађен

градијент који узима у обзир и различите начине реаговања на утврђене критеријуме конкретних реализација конструкција унутар испитиваних група глагола. На пример, у оквиру конструкције типа *N1 V N2* на највећи број релевантних критеријума у целини позитивно реагују реализације конструкција у којима се јављају перформативни глаголи, али се у оквиру групе каузативних глагола издваја подгрупа конкретних реализација које задовољавају све релевантне критеријуме. На основу овако посматраног „попречног пресека“ резултата анализе за сваки тип испитиваних конструкција представљен је изнијансиранији и прецизније калибрисан градијент који је устројен тако да се на једном полу налазе подгрупе конкретних реализација конструкција са глаголима из различитих група које задовољавају све утврђене критеријуме, а на другом оне које не задовољавају ниједан од њих, при чему се између та два пола указује знатно већи број прелазних случајева одређених на основу степена позитивног, односно негативног реаговања на утврђене синтаксичке и семантичке критеријуме у односу на првобитну семантичку класификацију глагола. У другом делу четвртог поглавља износе се општа закључна разматрања у светлу постављених циљева истраживања и указује се на могуће правце даљих истраживања у датој области, као и на потенцијал за примену резултата истраживања у области наставе енглеског језика, граматичког и лексикографског описа енглеског језика, контрастивне анализе и превођења. Постављени циљеви истраживања успешно су остварени, а изведени закључци су ваљано утемељени, јасно аргументовани и пажљиво сагледани из угла могућих алтернативних тумачења.

VII – СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. Pavlović, V. (2009): "Verb Complementation – A Classification Convention Reconsidered". In : *Reconsidering Conventions: Essays on Language and Literature* (ed. M. Knežević/A. Nikčević Batričević). Никшић: Филозофски факултет, стр. 52–64.
2. Pavlović, V. (2010): "Cognitive Linguistics and English Language Teaching at English Departments", *Facta Universitatis*, Vol. 8, No. 1, стр. 79–90. (<http://facta.junis.ni.ac.rs/lal/lal201001/lal201001-07.pdf>)
3. Pavlović, V. (in press): "Some Pseudo-Passive Constructions in English from the Perspective of Diachronic Change". Рад представљен на међународној конференцији *Језик, књижевност, промене*, одржаној априла 2010. године, у организацији Департмана за англистику Филозофског факултета у Нишу (рад је прихваћен за штампање у зборнику *Challenging Change: Literary and Linguistic Responses*, који издаје *Cambridge Scholar Publishing*, а чије се објављивање очекује у првој половини 2012. године; за потврду о томе в. прилог).

VIII – ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Научни допринос који проистиче из резултата и закључака истраживања представљеног у докторској дисертацији мр Владана Павловића под насловом „Градијентност у синтаксичким конструкцијама у енглеском језику“ обухвата следеће:

- 1) Оригиналан прилог теоријској разради појма градијентности на основу свеобухватног упоредног прегледа и критичког промишљања релевантне литературе и на основу спроведене анализе веома обимног корпусног материјала

енглеског језика

- 2) Разрада и примена иновативног метода анализе синтаксичких конструкција у енглеском језику на основу вишеструких синтаксичких и семантичких критеријума, којим су значајно допуњени и унапређени ранији увиди у синтаксичко и семантичко понашање испитиваних конструкција у енглеском језику и у сложену природу појма градијентности
- 3) Образовање и систематизација корпуса језичког материјала репрезентативног за испитивану појаву који по обиму и садржају знатно превазилази претходна истраживања сродне тематике, уз исцрпан попис и семантичку класификацију глагола који се јављају у датим конструкцијама у енглеском језику, што се може даље применити у састављању референтне граматичке и речничке литературе везане за енглески језик
- 4) Темелјан опис и објашњење синтаксичког и семантичког понашања испитиваних конструкција у енглеском језику, те систематско осветљавање интракатогијалне и интеркатогијалне градијентности у датим конструкцијама на основу спроведене анализе, која по ширини и дубини захвата у значајној мери надилази претходна сродна истраживања у англистичкој лингвистици и која представља значајну потврду валидности и разраду експланаторног потенцијала појма градијентности у примени на синтаксички ниво језичке структуре
- 5) Успостављање иновативних модела градијентата за испитиване конструкције у енглеском језику, који пружају основу за даља сродна истраживања у области синтаксе енглеског језика и у области градијентности лингвистичких појава уопште
- 6) Шира теоријска контекстуализација резултата и закључака истраживања, уз сагледавање могућих алтернативних тумачења и указивање на могуће правце даљих истраживања и практичне примене

IX – ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Мр Владан Павловић је у овој дисертацији показао веома темелјан и оригиналан приступ испитиваној проблематици и развијену способност аналитичког, синтетичког и критичког размишљања. Налази и резултати истраживања у свим сегментима рада приказани су систематично, јасно и прегледно. У аналитичком делу рада томе нарочито доприносе прецизни табеларни прикази у којима су сумарно представљени резултати примене сложеног аналитичког инструментаријума на обиман језички материјал. Тумачење резултата истраживања редовно укључује сагледавање могућих алтернативних тумачења и ширу теоријску контекстуализацију, уз одговарајућу аргументацију изведених закључака и обиље илустративних примера, при чему се текст одликује високим степеном кохерентности и кохезије. Комисија је сагласна да докторска дисертација мр Владана Павловића под насловом „Градијентност у синтаксичким конструкцијама у енглеском језику“ завређује одличну оцену како у погледу обухвата и домета истраживања, тако и у погледу начина приказа и тумачења резултата истраживања.

X – ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу свега изложеног, Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати докторску дисертацију мр Владана Павловића под називом „Градијентност у синтаксичким конструкцијама у енглеском језику“ и да кандидата позове на усмену одбрану пред комисијом у истом саставу.

Потписи чланова Комисије:

1. _____

др Катарина Расулић, доцент

Филолошки факултет, Београд

2. _____

др Ивана Трбојевић Милошевић, доцент

Филолошки факултет, Београд

3. _____

др Биљана Мишић-Илић, редовни професор

Филозофски факултет, Ниш